

Lettet *Ap* over *5/8-* talen *1992*

101890

ELSE BRUDEVOLD

Han er kalt partisanenes talsmann i nord, forfatteren Kjell Fjørtoft. I går var han lettet og glad for Kongens tale i Kiberg. Men også stolt over sitt eget bidrag.

Det er særlig boken «Lille Moskva – den glemte krigen» som for alvor fikk denne gruppen nordmenn frem i lyset. Boken kom ut på Gyldendal i 1983 og solgte i 12 000 eksemplarer. To år tidligere, i 1981, skrev Fjørtoft for første gang om landsmenn fra nord, som lot seg verve som russiske partisaner under siste verdenskrig.

Selve benevnelsen står for russiske og jugoslaviske geriljasoldater, men de 45 nordmennene hadde en minst like tøff jobb. De rømte til Sovjetunionen og fikk sin utdanning der. Etter krigen vendte Norge dem ryggen, til tross for at de avslørte nazistenes virksomhet og spilte en sentral rolle i motstandsvirksomheten i Troms og Finnmark.

– Første gang jeg fikk kjennskap til gruppen, var i 1968, og da gjemte de seg bak gardinene, sier Fjørtoft. Senere fikk han anledning til å avfotografere microfilmer fra det amerikanske nasjonalarkivet i Washington, som ga førstehånds informasjon.

– Totalt sett var dette meget sensibelt stoff, ikke minst fordi norsk overvåkingstjeneste mistenkelig gjorde partisanene i mange år etter krigen, som en del av den kalde krigen. Helt frem til 1983 ble de oppsøkt privat, og det er ikke merkelig at mange føler seg bitre den dag i dag, sier Fjørtoft.

– Deres oppreisning kom jo så altfor sent, desverre, sier forfatteren.